

CKH-konference onsdag den 29. april 2009 i 'Bygningen', Vejle

KOMMUNAL IDRÆTS- OG KULTURPOLITIK

Igen i år blev forårskonferencen en succes. Mange gode oplæg med masser af inspiration til forskningen i den kommunale administrations historie. Årets tema var idræts- og kulturpolitik, og dagen var delt op, så formiddagen handlede om idrætten og eftermiddagen om kulturpolitik. Næsten 40 deltagere kvitterede med både klapsalver og interesserede spørgsmål og kommentarer.

Poul Porskær Poulsen bød velkommen og fortalte, at konferencen var et udtryk for, at Center for Kommunal Historie holdes i gang – måske nok på et lidt lavere plan end oprindeligt håbet. Konferencen skulle gerne inspirere til forskning og undersøgelser, måske endda give anledning til speciale-afhandlinger og Ph.d.-projekter på de historiske (og andre) institutter på universiteterne. Der bliver forhåbentlig også mulighed for at afholde en konference til næste år.

Nedenfor nogle stikord til de forskellige oplæg og billeder fra den lille sal i Bygningen, som står næsten, som den var ved husets indvielse i 1920.

Johnny Wøllekær fortalte om, hvordan kommunal opførelse af idrætsanlæg fra mellemkrigstiden blev et væsentligt led i velfærdspolitikken i kommunerne – især i socialdemokratisk ledede kommuner. Støtte til idrætten var da i en hel anden grad end i dag et diskussionstema og en

kampplads. Skulle kommunen ofre penge på anlæg til dyrkelse af idræt, eller måtte de interesserede selv finansiere?

Den kommunale støtte, som blev givet til idrætten i 30'erne og 40'erne blev næsten udelukkende udmøntet i idrætsanlæg – stadions, svømmeanlæg osv.

Johnny Wøllekær havde eksempler både fra Aalborg, Aarhus og Odense. Sidstnævnte by kom først meget sent i gang med det kommunale byggeri af idrætsfaciliteter – først efter pres lykkedes det i slutningen af 30'erne at få svømmestadion og det store Odense Stadion, hvor der både var plads til fodbold, atletik, cricket og hockey!

Kommunaliseringen af idrætslivet blev gennem århundredet øget med en række begrundelser: socialpolitiske, sundhedspolitiske, beskæftigelsespolitiske, spørgsmålet om modernitet. I dag sættes der sjældent spørgsmålstejn ved, om byrådet skal bevilge penge til stadions o.lign.

Morten Mortensen har i sin Ph.d afhandling "Idræt som kommunal velfærd" set på, hvilke værdier og hvilken selvforståelse, der ligger bag udbygningen af den kommunale velfærd. Her har idrætsforeningerne haft en central rolle – de har udviklet en slags autonomi i forhold til det offentlige, hvilket ikke er noget, der giver anledning til konflikt.

Det er fordi, der tale om noget underforstået, en mentalitet som sætter emotionelle værdier i højsædet i idrætsforeningerne.

Nogle af de væsentlige områder, hvorpå idrættens selvforståelse hviler, handler om det frivillige arbejde, der af mange opfattes som en hovedhjørneste i arbejdet i idrætsforeningerne – man lægger

vægt på kammeratskabet – mindst lige så væsentligt som de sportslige resultater – og så sørger idrætten for at holde ungdommen ”væk fra gadehjørnerne”.
Mortens oplæg var garneret med eksempler fra Ballerup Kommune.

Lise Skjøt-Pedersen, Lyngby-Taarbæk, fortalte i et kort oplæg om den kommunale støtte til idrætten i Lyngby Kommune. Her udvikledes allerede før Fritidsloven i slutningen af 1960’erne den såkaldte ’Lyngby-ordning’, der sikrede penge til træning af børn og unge mm.

Malene Thøgersen, der er i gang med sin Ph.d. på Statskundskab på Syddansk Universitet, holdt oplæg om sine foreløbige resultater af projektet om samspillet mellem kommunen og de frivillige foreninger, specielt efter kommunesammenlægningerne. Dermed belyses det frivillige foreningslivs samfundsmæssige betydning.

Undersøgelser kom fra kultur- og fritidsområdet i Svendborg og Assens kommuner. Kommuner, der er forskellige i den forstand, at førstnævnte er domineret af en stor by – mens sidstnævnte er en samling af fem tidligere – små – kommuner. Traditionen for støtte til foreningerne er derfor også ret forskellig, og det har givet en del problemer med harmoniseringen af tilskudsordningerne.

Poul Porskær Poulsen beskæftigede sig i sit oplæg med kulturpolitikken i Vejle kommune. Med udgangspunkt i det seneste 100 års kulturliv satte han specielt fokus på tiden efter 1970, hvor der blev oprettet et kommunalt kulturudvalg. Tidligere havde alle kulturelle initiativer været private – også de to institutioner, som kommunen overtog: Museet, som kommunen overtog i 1916 og Biblioteket, som blev kommunalt i 1918.

I 70'erne var der store problemer med kulturhuse, hvor fx musik og teater kunne udøves, og bygningen af Idrættens Hus løste ikke problemet. 70'erne og 80'erne var præget af demokratisering af kulturen – alle skulle kunne være med, alt var lige godt. Derfor blev der oprettet Aktivitetshuse, der netop havde sit udgangspunkt i, at brugerne selv var med til at bestemme, hvad der skulle ske. I 90'erne skete der en voldsom oprustning af kulturen med ansættelsen af en kunstner som kulturchef, Willy Stolarczyk, der satte en masse ting i gang kulminerende med deltagelse i Kulturby 96 – og med kulturkøbmanden Poul Koch, der med bygningen af Musikteatret og renoveringen af den gamle Arbejdernes Forsamlingsbygning fik stor betydning. Kommunen overtog både Musikteatret og Bygningen ved Poul Kochs pludselige død – og i dag er der en række kulturhuse i Vejle, og den nyeste på vej: Spinderihallerne, hvor kultur og kreative erhverv skal spille sammen.

Trine Grejsen, Grenå Egnsarkiv, holdt derefter en kort præsentation af et projekt, hvor hun lagde op til kontakt med andre kommuner, som også havde en historie om kommunal biografdrift. Trine Grejsen fortalte historien om den kommunale biograf i Grenå, der havde store problemer med økonomien, men dog overlevede i mange år.

Michel Steen-Hansen afsluttede dagen med et oplæg om den institution, som er den ældste i kommunalt regi, nemlig biblioteket.

Hvad er et bibliotek, og hvordan har denne institution udviklet sig gennem tiden? Vi fik udvalgte fortællinger fra bibliotekshistorien – ideen bag bibliotekerne og bibliotekernes udvikling i spændingsfeltet mellem national lovgivning og lokalt selvstyre. Michel Steen-Hansen eksemplificerede især med Ringsted, hvor han har lavet en analyse af bibliotekshistorien.

I løbet af dagen blev der knyttet kontakter mellem nogle af deltagerne, som forhåbentlig leder frem imod et fremtidigt samarbejde. Konferencen var netop tænkt som en inspiration til at sætte forskning i gang af den kommunale administration – og specielt idræts- og kulturpolitikken. Specielt den kommunale kulturpolitik findes der ikke megen forskning om, på trods af at den er så vigtig en del af den kommunale hverdag – og borgernes. Forhåbentlig vil der komme flere forskningsprojekter i gang inden for det kulturpolitiske område. Det vil være væsentligt både for lokalhistorien og ikke mindst for den nationale historieskrivning, især naturligvis hvis der bliver mulighed for at komparere forskellige kommuners politik på området.

Et udsnit af deltagerne, som kom fra hele landet.